

2002
Nr 1

Õnn

Autopõrnikas
saab talve-
saapad

Koerte
kõned

Vargast
vares

Öökull Uhuu
uudised

Lapsed Tartu
kiituseks

MILJERGIUS TEC 2002

ISSN 0134-2266

Talv

ANDRUS NORAK

TEAN, ET ASJU NII EI JÄETA,
TALV PEA JÕED JA JÄRVED JÄÄTAB,
TÄNAVATE LEHEPRÜGI,
MIS ON SINNA JÄTNUD SÜGIS
KATAB VALGE LUMEGA,
KATAB METSAD TUMEDAD.

ILMAD KÜLMAD, TUULED JÄISED,
SOOJAD PÜKSID, PIKAD KÄISED
KAITSEVAD SIND KÜLMA EEST,
KOOLITEE PEAL KOOLIMEEST.

Pakasega

ANDRUS NORAK

PAKANE KUI ÕUES PAUGUB,
VANAISA JÄASSE AUGUD
TEEB – MA VAN AISALT KÜSIN
MIKS SA AUGU ÄÄRES PÜSID?
MIKS SA AUGU ÄÄRES KÜKID,
MIKS SA AUGU ÄARDE TÜKID?
MIDA AUGU ÄÄRES OOTAD,
MIDA ON SUL AUGUST LOOTA?

VANA VASTU, KALU PÜÜAN,
KALAD VÄGA HEAD ON SÜÜA.
VANAISA, MIS SA SAID ?
NÄITA KALAPURIKAID !

MA EI SAA VEEL KÄTTE KALU.
VANA, ÕPETA MIND, PALUN !
RÄÄSTAST KUID JÄÄPURIKAID,
MITU TÜKKI KÄTTE SAIN.

Metsaema kingitused

HELI ILLIPE -SOOTAK

ENNEMUISTE METSAEMA
NÕMMEL METSA TAGA,
OMATEHTUD KINGITUSI
UUEKS AASTAKS JAGAS.

KARUOTT SAI KARUPÜKSID,
JÄNKUPOISS SAI KEHKENPÜKSID,
TEDREKUKED – KUKEPÜKSID.

REBANE SAI PUNAKUUE,
HUNT SAI HALLIVATI KUUE,
METSIS – UUE SULEKUUE.

PÖDRAPULL SAI SARVEMÜTSI,
KÄHRIK KOER SAI KARVAMÜTSI,
ORAV, ILVES – TUTIMÜTSID.

KANGAST, NIITI, RÕIVALÕIKEID
NAPPIS AJAL AMMUSEL,
SAIGI SIIL SIIS METSAEMALT
NÕELAPADJAST VAMMUSE.

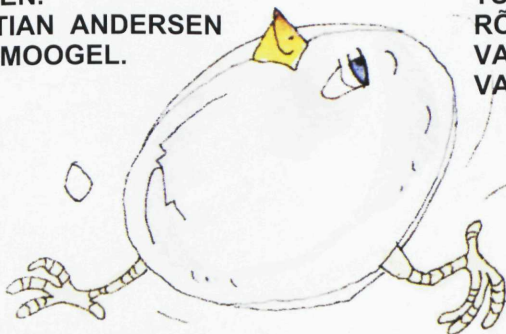
Kana ja muna

JAANUS VAIKSOO

KANA MÜNES ÜHE MUNA,
HAUDUS VÄLJA PLAANI,
KUIDAS POEGA KOOLITADA.
SAATIS MUNA TAANI.

MUNA SAIGI TAANIS TARGAKS,
TARGEMAKS KUI KANA.
MEELEST LASKIS LIHTSA TÕE, ET
UUS ON UNUSTATUD VANA.

JANSEN, JENSEN,
KOPENHAAGEN.
HANS CHRISTIAN ANDERSEN
JA KOOGEL-MOOGEL.

Kana armastus

JAANUS VAIKSOO

KORD KANA HANE ARMASTAMA HAKKAS,
KÕIK MUU SIIN ILMAS TEMA JAKS LAKKAS.
MÕTTES MÕLKUS VAID HANI
(TÕSIJUTT, MITTE NALI).
KANA TEGI, MIS SUUTIS,
OMA VÄLIMUST MUUTIS.
VÄRVIS KIRJUKS KÕIK SULED,
SILMIST HELKISID TULED.
MUNES VIISKÜMMEND MUNA,
HÕÖRUS HARJALE PUNA.
ÜMBER HANE TA TIIRLES, RIPSUTAS TIIBA,
PARAKU PLAANID KISKUSID KIIVA.
POLNUD TERAGI MÄRGATA,
ET HANES VÕIKS ARMASTUS TÄRGATA.

NO MIS SA ÜTLED UHKELE!
SAATIS KANA KUKELE.

Illustreerinud/PIRET MILDEBERG

Lumemoori lumevoor

OLEV MERIVEE

TUMEHALLIS LUMEPILVES
REISIB LAHKE LUMEMOOR.
LUMEMOORIL PILVEPÕUES
KAASAS VINGE LUMEVOOR.

TUMEHALLIS LUMEPILVES
REBIB KANGI LUMEMOOR.
LUMEMOORI PILVEPÕUEST
LANGEB ALLA LUMEVOOR.

TUMEHALLIS LUMEPILVES
RÕÖMSALT NAERAB LUMEMOOR.
VALGES-VALGES LUMESAJUS
VASTU NAERAB LASTEKOOR.

Kolm venda

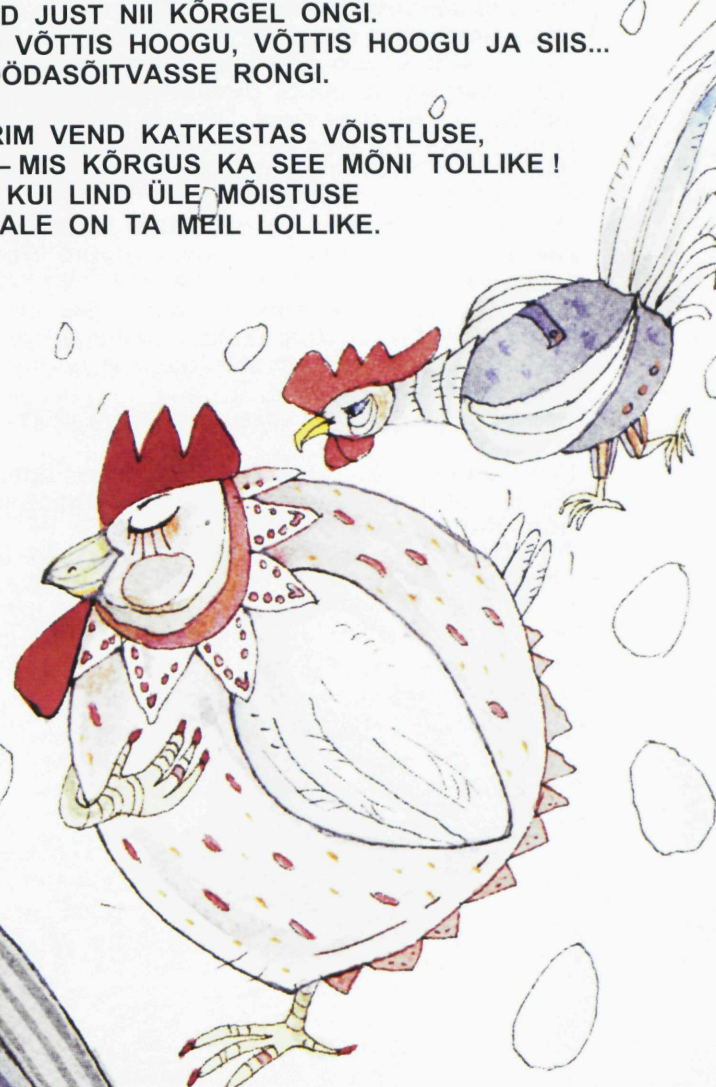
JAANUS VAIKSOO

KOLM VENDA PIDASID KORD VIHAST VÕISTLUST –
KES TEISTEST KANGEM ON, KES HÜPPAB KÕRGEMALE?
NAD ARVASID, SIIN PUUDUDA VÕIB MÕISTUS,
SEST EGA KÕRGUSHÜPE POLE MINGI MALE.

LÄKS HÜPPEKS VALMISTUMA VANEM VELI,
KUI ÄKKI EEMALT SÜNGEST TIHNIKUST
TA POOLE TORMAS HULKUV PENI –
VEND EHMATUSEST SOOLASAMBAKS KIVISTUS.

PANDI LATILE SIIS MEETER VIISKÜMMEND VIIS.
UUS REKORD JUST NII KÕRGEL ONGI.
TEINE VEND VÕTTIS HOOGU, VÕTTIS HOOGU JA SIIS...
HÜPPAS MÖÖDASÖITVASSE RONGI.

NÜÜD NOORIM VEND KATKESTAS VÕISTLUSE,
LÕI KÄEGA – MIS KÕRGUS KA SEE MÕNI TOLLIKE!
JA LENDAS KUI LIND ÜLE MÕISTUSE
NING SIITPEALE ON TA MEIL LOLLIKE.

Uusaasta APELSIN

LIILI REMMEL

Timm ärkas uksekella helina peale. Ta teeb silmad lahti ja jääb kuulama.

"Tere hommikust! Head uut aastat!"

"No tere! Head uut aastat!" kostab koridorist.

Ahaa! Tädi Kaire tuli. Timm poeb teki alla peitu. Ta teab, et tädi Kaire tuleb kohe, kui on mantli seljast võtnud, teda vaatama.

Uks kägiseb. Tähendab tädi Kaire piilub tuppa. Timm on vaikselt teki all. Nüüd nad arvavad, et teda polegi.

"Kas Timm alles magab?" küsib tädi Kaire vaikselt.

"Kus ta siis magab, kui ta hoopis kadunud on!" kostab ema täiel häälel.

"Ah Timm on kadunud! Uusaasta esimesel päeval! No on vast lugu!" ja tädi Kaire käib toas ringi. "Kus ta küll võiks olla? Kas ta on ukse taga? Ei ole. Kas ta on laua all? Ei ole. Kas ta on voodi all? Ei ole. Kas..."

Nad ei näe, kus ma olen! Nad ei leia üles! Timm naerab laginal ja pistab pea teki alt välja. "Ma olen siin!"

"Näed siis, kus sina peidus olid! Ja mina muudkui otsisin. Head uut aastat, Timm!" ning tädi Kaire ulatab Timmile apelsini. Hästi suure apelsini.

"Aitäh!" võtab Timm apelsini vastu. "See on nii külm."

"Külm sellepärast, et me tulime, mina ja apelsin, just praegu õuest. Aga sina magasid soojas toas. Tule, ma teen sulle uusaasta kallii!" ja tädi Kaire võtab Timmi sülle.

Timm paneb ühe käe vastu tädi Kaire põske: "Sina oled ka külm. Nagu apelsin!"

Tädi Kaire naerab: "Jah, ma olin ju koos apelsiniga õues!"

"Pane nüüd riidesse ja lähme siis hommikust sööma!" ütleb ema ja läheb tädi Kairega kööki.

Varsti on ka Timm köögis. Ema, isa ja tädi Kaire joovad kohvi.

"Mina tahan ka kohvi ja oma apelsini," teatab Timm.

Timm saab piimaga kohvi ja tädi Kaire võtab apelsini. Timm poeb talle sülle. Tädi Kaire tõmbab noaga apelsinile sirged jooned. Siis koorib apelsini ära. Sisu murrab tädi Kaire viiludeks ja paneb väikese taldriku peale. Kogu köök on apelsini lõhna täis.

"Kas sa meile ka annad?" küsib ema.

"Te võite sealt taldrikult võtta," lubab Timm.

Ühe apelsinitüki sees on suur seeme. Timm võtab seemne sõrmede vahele. Seeme on valge ja tal on silma kuju. Timm paneb seemne lauale. Pärast võib selle niidi otsa ajada ja näiteks kaelas kanda.

Järgmisest apelsinilõigust saab Timm teise seemne. See on samuti suur, valge ja silmakujuline. Timm võtab mõlemad seemned kätte ja tõstab silmade juurde: "Vaadake, mul on silmad!"

"Tead, Timm, mis me seemnetega teeme? Paneme mulda. Siis kasvavad neist apelsinipuud. Ning meile tuleb kogu aeg meelde tänane päev ja uusaasta-apelsini söömine," ütleb ema.

Timm ja ema panevad seemned draakonipuu alla mulda. Ja nüüd on vaja ainult oodata, millal draakonipuu all hakkavad kasvama kaks uusaasta-apelsinipuud.

Illustreerinud HENNO KÄO

Õnnelik lugu

AINO PERVIK

Kollane autopõrnikas ja tema perenaine sõitsid hilissügisese õhtupimedikus Eestimaa ühest otsast teise. Kollane autopõrnikas ja tema perenaine sõitsid koju. Tegelikult hakkasid nad juba valges tulema, videvik tabas neid kuskil tee peal. Siis tegi perenaine veel ühe kohviku juures peatuse ja käis kuuma kohvi joomas. Ta tahtis sooja saada, sest oli külmetanud ja hakkas haigeks jääma.

Vahepeal läks täiesti pimedaks. Tumedast taevast sadas alla lumelörtsi. Kui perenaine tagasi autosse tuli, pidi ta oma õhukestes kingades läbi lobjakulompide sumama. Ta jalad said märjaks ja külmetasid veel juurde.

Edasi oli väga paha sõita. Kõigepealt hakkas perenaise nina vahetpidamata tilkuma. Perenaine muudkui aevastas. Siis hakkas ta veel ka köhima. Lisaks tegi lörts tee libedaks ja ühes ning teises kohas oli lobjaku all lapike jääd. Seal muutus olukord juba lausa ohtlikuks. Eriti kui mõni teine auto vastu tuli.

"Ma pean sulle talvesaapad ostma," ütles perenaine ühe käega rooli hoides. Teise käega pühkis ta nina. "Naeltega saapad."

"Sulle on endale vaja talvesaapaid," ütles autopõrnikas. "Kui sa veel edasi külmetad, jääd sa päriselt voodisse. Siis ei pääse me tükk aega sõitma."

"Nii see on," ütles autoperenaine. "Aga seadus nõuab, et just sinul oleksid talvesaapad. Muidu võin mina trahvi saada. Minu saabaste kohta ei ole kuskil midagi öeldud."

Perenaine ohkas ja lisas:

"Mina võin rahulikult kas või terve talv paljajalu ringi käia. Minul on see õigus, aga sinul ei ole."

Mornilt ja ettevaatlikult sõitsid nad edasi linna poole. Perenaine muudkui pühkis nina ja köhis, autopõrnikas aga võpatas iga kord, kui perenaine käe rooli pealt ära võttis ja taskurätiku järele taskusse pistis.

Ettevaatust oli muidugi väga vaja. Tee läks kogu aeg hullemaks. Korra libises väike autopõrnikas isegi vastasvööndisse. Õnneks sealt parajasti kedagi ei tulnud.

Mornid olid nad aga seepärast, et autopõrnika perenaisel ei olnud lihtsalt raha mingite talvesaabaste jaoks. Autoperenaise pangaarve oli täiesti tühi. Ja nüüd oli ta veel haige ka. Alles keskööks jõudsid nad pärale. Kõik oli nii pahasti.

Ometi läks ikkagi väga hästi. Ootamatult hästi.

Järgmisel hommikul kui autoperenaine hirmsa köha, nohu ja palavikuga ajalehetoimetusse tööle läks, võtsid töökaaslased teda vastu lilled ja õnnesoovidega. Perenaine oli haigusest nii uimane, et ei saanud esialgu üldse aru, mis toimub. Siis aga selgus, et autoperenaine oli saanud ühe oma töö eest suure preemia. Ta oli lihtsalt nii hea ajakirjanik.

Ta saadeti kohe koju tagasi, et ta läheks voodisse, jooks kuumi jooke ja võtaks rohtu. Teised lubasid haiguse ajal tema töö ära teha.

Paari päeva pärast sai autoperenaine ilusasti terveks. Preemiast aga tulid välja nii talvesaapad kui naastrehvid, mis on ju autode talvesaapad. Jäi veel ülegi. Nõnda lõppes see lugu igati õnnelikult.

Siilimäe talu karvane koeravolask Muki, ema poolt kolli, isa poolt krants mis krants, kergitas vasakut kõrva ja kargas püsti. Metsatuka taha jääva Kivinõmme talu poolt kostis naabrite Lordi ulumist.

"Mis sel nüüd hakkas," imestas Muki ja seadis end kuulama.

"Tulevad, tulevad!" kiljus Lord. "Mul lõhn kindlalt ninas. Vana emis ees, pörsakari sabas."

Muki kihutas võrkaia metsapoolsemasse nurka. Aia taga, otse vastu kuusikut oli talu lumekirmega kaetud kartulipõld. Seda need metsanotsud sihtisid.

"Kus, kus! Mis, mis!" lõi Muki lärmi lahti. "Või võõra vara vargile! Kohe kutsun peremehe ja mis siis? Pauhh! Pauhh! Pauhh!"

Täiskuu valguses oli selgelt näha, et sigaderodu lõi kõhklema. Ainult kõige priskem pörsas söandas emast ettepoole trügida ja kärsa mulda suruda.

"Tagasi, loll loomake!" ruigas vanasiga. "Koer on aia sees, teda pole vaja karta. Kartma peab seda, mis pauhh! pauhh! teeb."

Muki kuklakarvad tõusid turri.

"Või mind pole vaja karta!" klähvis ta. "Kohe-kohe hüppan üle aia! Kohe-kohe tulen hirmsa jookuga, siis te alles näete! Küll ma teid siis saku-tan!" Ja et ähvardus mõjusam oleks, lisas Muki lõppu parasjagu urinat.

Urin tegi külalistele jalad alla. Vana ees, pörsad järel kadusid nad seatraavis kuusikusse.

Muki sirutas esmalt esimesi, siis ka tagumisi koibi ja lontsis oma lemmikpaika, aidaesisele puuplatvormile.

"Noh, kas sead läksid minema?" tahtis Lord uudi-seid kuulda.

"Kuidas siis, viimane kui üks," haukus Muki vastu. "Eks nad lähevad nüüd Saariku sauna taha. Seal pole koera keelamas."

"Mis sinul viga," avaldas Lord kahetsust. "Lusti ja lõbu igal ööl. Meie juurde ei tule kunagi ükski siga. Seda see suvitajate elamine on. Ei kaerapõldu, ei kartulimaad..."

JÜRI RANT

KOERTE

KÕNE

"Suvitajate koeral on selle eest muud head," lohutas Muki. "Parem ninaesine. Mis sulle täna kaussi pandi?"

"Pool kuivanud singipirukat, kaks viinerit," haukus Lord kogu hea-parema ritta. "Pärast veel kanatiib ja maksavorstiots, peoga koerakröbinaid kah...Ja veel..."

"Aitab, aitab," ei tahtnud Muki rohkem kuulda. "Mul juba suu sülg täis."

Siilimäe rahvas vaatas parajasti telekat. Oli vaikke muusikasaade, koerte kära kostis selgelt tuppa.

"Ei tia, mis need penid nii kangesti hauguvad," ütles vanaperemees Mart. "Ei tia, kas metsloomad luusivad ümber maja või?"

"Mis metsloomad siin suure tee lähedal," arvas vanaperenaine Maali. "Hauguvad niisama lõbu pärast."

Pojapoeg Märt oli talviseks koolivaheajaks maale vanade juurde toodud. Temal oli oma arvamine.

"Küla koerad ajavad lihtsalt omavahel juttu."

HELJO MÄND

KARUMEMME ŠOKOLAAD

(K- TÄHE LUGU)

KARUMEMMEL ON KÄPAVANGUS OSTUKORV. TA LAOB KORVI KOHVI JA KOHVIKOORT, KOTI SUHKRUT, KOLM PAKKI KOHUPIIMA, TÜKI KITSEJUUSTU, KILO HAKKLIHA JA KÜÜSLAUKU. SIIS OSTAB TA VEEL KAALIKAIID, KAPSAID JA KARTULEID. KARUMEMM KATSUB, KAS JAKSAB KORVI KANDA. JAKSAB KÜLL. TAL JU KARUJÕUD. TA OSTAB VEEL KAERAHHELBEID, KAMAJAHU, KAKAOD JA PISIKESE PAKI KANEELI. KUI KEEGI NII PALJU KAUPA OSTAB, ANNAB KAUPMEES PEALEKAUBA MIDAGI HEAD. SEEKORD SAAB KARUMEMM KAUPMEHELT "KAELKIRJAKU" ŠOKOLAADI. ŠOKOLAAD ON PIKK NAGU KAELKIRJAKU KAEL. KARUMEMM EI PISTA SEDA PÕSKE. TA VIIB ŠOKOLAADI KOJU. MARI HÕISKAB MAILE: "TEEME POOLEKS! POOL SAAD SINA, POOL MINA!" ENT MAI VASTAB: "ME TEEME KOLMEKS, SEST JOOKSEME JANKULE KOHE KÜLLA." MARILE EI MEELDI KARUÕE ETTEPANEK. "KAHEKESI SAAB ROHKEM KUI KOLMEKESI," ÜTLEB TA. "JOOKSEME SIIS KÜLLA, KUI ŠOKOLAAD ON KÕHUS." KARUMEMM KUULAB KARULASTE KÕNELUST JA KOHMAB ENDALE NINA ALLA: "KADEDUSE KÕHT VALUTAB." MARI OHKAB JA ÜTLEB MAILE MOKA OTSAST: "EKS JOOKSEME SIIS PEALEGI JANKU JUURDE, KUI SA NII VÄGA KAELA PEALE KÄID!" JA VÕTAB KÜLAKOSTIKS "KAELKIRJAKU" ŠOKOLAADI KAASA. JANKU KRABISTAB KÄHKU ŠOKOLAADI ÜMBERT PABERI JA TAHAB ŠOKOLAADI ÄRA SÜÜA. ENT TALLE TULEB MEELDE, ET KÜLALISTE VASTU PEAB VIISAKAS OLEMA. ET KA NEILE PEAB PAKKUMA. "VÕTKE KUMBKI ÜKS VÄIKE AMPS!" LUBAB TA LAHKELT. ENT MARI JA MAI HAUKAVAD MÕLEMAD KORRALIKU TÜKI. VÄIKE KUKUKS JU KOHE HAMBAAUKU! JANKU-JANKU PISTAB KISAMA: "MIDA TE TEGITE! MULLE JÄI AINULT KAELKIRJAKU KABJAJÄLG JÄRELE! TE PEATE MULLE UUE ŠOKOLAADI TOOMA!" "JANKU, JÄTA KISA KATKI!" KÄSIVAD KARUÕED. "SUL ON KÄPAS VEEL PIRAKAS TÜKK, AGA KARUMEMM EI SAANUD KEELELE MEKKIGI. OMETI KUULUS ŠOKOLAAD TALLE."

KÕRGE MUNAHIND

Tädi Maali tuli turult, kümme muna korvis. Ilusad valged kanamunad, kroon viiskümmend senti tükk. Muna hind oligi tädil südamel, tahtis sellest kellegagi rääkida või kurta.

Naabri perenaine, üleaedne, oli parajasti aias peenramaal. Tema juurde Maali kohe ruttaski. Enne pani korvi käest, riputas sangapidi värava taha taralipi otsa. Hüüdis juba eemalt:

"Kuule, Anni, ma tulen turult! Kas sa kujutad ette, mis muna turul maksab? Tervelt kroon ja viiskümmend senti tükk! Kümme muna viisteist krooni!"

"Mis sa kostad, või juba viisteist krooni!" vangutas Annist perenaine pead.

"Seda ma ütlen! Mõtlesin pojapojale sünnipäevakoogi küpsetada. Antsust-poisil nagu juubel, saab teine juba viieaastaseks. Oleks veel mõned munad. Pisikesed nagu tuvipesast võetud."

"Pisikesed ikka. Seda olen mina ka tähele pannud. Järjest väiksemaks jäävad, aga hind aina tõuseb," kinnitas Anni.

"Hakka või ise kanu pidama," ähvardas Maalitädi.

"Väga õige! Oma kana muna oleks kõige etem," leidis Annigi.

"Peaks ise küll, aga kuhu sa nad paned? Kukk äratas hommikul majarahva enneaegu üles. Leht kirjutaski, et ühe kanapidaja oli naaber kuke varase laulu pärast kohtusse kaevanud."

"Kohus üks asi, teine veel, mida sa neile ette annad. Kana muneb nokast, nagu öeldakse," arvas Anni.

Perenaised arutasid arutu aja turuhindu ja muid uudiseid. Juttu oleks jätkunud veel mitmest asjast, kui Anni poleks äkki, käsi pikal näidanud:

"Vaata, vares! Muna noka vahel! Ei tea, kust ta selle näppas?"

"Küll on ikka lind! Suure kanamuna võtab nokka ja lendab ka veel!" imestas tädi Maaligi. Ja siis korruga hakkas tal kiire.

"Kallis aeg, ega viimati minu korvist?" ja pistis jooksma.

Mis see rutt enam aitas, korv oli tühi.

Vares oli jõudnud selle ajaga, kui perenaised muna hinna üle aru pidasid, need minema toimetada. Võib-olla oli vareseid kaks, isa- ja emalind mõlemad. Kes neil vahet saab.

Imestada pole midagi. Vares oli munad kohe ära näinud, kui need korviga teibasse riputati. Ja varese meelest polnud munad sugugi väikesed. Nokk ulatus vaevalt ümber võtma, ühe pillaski maha.

Hallrästa munad, kelle pesa vares hiljuti tühjaks tegi, olid tõesti pisikesed. Ta oli ka haraka pessa kuuse ladvast piilunud, aga valvas harakapaar oli ta sealt minema kihutanud, lennul sabas olnud ja teineteise võidu nokahoope jaganud.

Mis viga oli mune korvist ära viia, kui valvata ei märgatud.

Illustreerinud JUSS PIHO

Öökull Uhuu

ÜLLATAVAD UUDISED

TÖLGIB KOERTE KEELEST

Programmid, mille abil arvuti tõlgib jutu ühest keelest teise, on juba ammu olemas. Nüüd aga on Jaapanis leiutatud seade, mille abil saab ka "koerte keelt" mõistetavaks teha. Koera kaelarihma külge kinnitatakse väike aparadike, mis analüüsib koera haukumist, määrab kindlaks selle eripära ja väljastab vastavalt sellele signaalid vastuvõtjasse. Vastuvõtja on muidugi peremehe käes. Informatsiooni saab koera omanik vastuvõtuseadme ekraanil pildi kujul, millele lisandub selgitav tekst. Aparadike suudab kindlaks määrata 6 erinevat koera emotsiooni, lihtsamalt öeldes 6 erinevat meeleoluarjundit. Ajakirjanduse andmetel kavandatakse seadme müüki saatmist 2002. aasta veebruaris.

PESU VITAMIINIDEGA

Üks juhtivaid Jaapani tekstiilkompaniisid avastas võimaluse valmistada pesu, mis eraldab inimese nahaga kokku puutudes c vitamiini. Esialgu kavatsetakse toota "vitaminiseeritud" maikäärke. Pesuvalmistajate arvates on niisuguse pesu järgi nõudlust eriti talvel, kui inimese organism vajab täiendavalt c vitamiini. Vastava kommikese suhupanek võib kergesti ununeda, särk panakse aga ikka selga.

KAAMELILE KINDLUSTUS

Iraani valitsus võttis vastu otsuse seada sisse kaamelikindlustus. Esialgu Huzistani provintsis, kus kaamelite arvukust hinnatakse 7 tuhandele. Lisaks liiklemisel juhtuda võivatele õnnetustele kindlustatakse nüüd kõrgejalgsel söidutajat ja koorakandjat ka maavärisemise, äikese, maohammustuste ja üleujutuste põhjustatud kahjustuste vastu.

POSTMARK LÕHNAVAKS

Lõuna-Korea postiministerium hakkas tundma muret, et kirjasaatmist jääb järjest vähemaks. Inimestel on faksiaparaadid, e-meili aadressid, mobiiltelefonidele saab sõnumeid saata – kes siis enam viitsib sulle kätte võtta. Et päästa, mis päästa annab, mõtlesid ametimehed välja viisi, mis tavalise kirja väärtust tõstab. Nimelt tahetakse lasta müüki margid, mis lõhnavad nagu lilled. Katsed tehtud, lõhn püsivat margi küljes 3 kuud. Lisaks lõhnavale margile võib valida veel ümbriku, millel postministri käekirjaga luuleread

*Kiri sõbralt
mälestuste sarnaselt
lõhnab lillena*

MAMMA

JA LAPSELAPSED

PRILLID EES ISTUS MAMMA TUGITOO-
LIS JA LASKIS NÖELAL KÄRMESTI KÄIA.
ISE MUUDKUI PORISES: "NÄE NÜÜD
SEDA KAARLIT. PÜKSIPÕLVED ON NII
KATKI RÜHITUD, ET AUK AUGUS KINNI.
ON IKKA RÜBLIK TEINE. JA MATSIL
TÄPSELT SAMA LUGU. PÜKSE POLE
ENAM OLLAGI, AINULT LAPID JA AUGUD.
PEPU KOHTA TULEB KOHE MITU LAPPI
ÕMMELDA, SIIS SAAB NENDE PÜKSTEGA

VEEL ÕUES TRÖÖBATA. JA ANNI, KUIGI
TÜDRUK, KUID RIIDED LAGUNEVAD SEL-
JAS JUST NAGU VENDADEL. ON IKKA
PARAJAD VÄANIKUD NEED MINU KOLM
LAPSELAST."

JA NII MAMMA MUUDKUI PAIKAS JA
PORISES, PORISES JA PAIKAS, KUNI
TOAUKS MÜRTSUGA LAHTI LENDAS.
TUPPA TORMAS KOLM KRÄÄMIKUT.

"MAMMA, KAS SÜÜA SAAB?" KOSTIS
KOLMEST SUUST.

"SAAB, SAAB, KOHE SAAB," VASTAS
MAMMA NING LÕPETAS NII PORISEMISE
KUI PAIKAMISE. JA HAKKAS KIBEKII-
RELT KATMA LAUDA MAAILMA PARI-
MATELE LAPSELASTELE.

Illustreerinud JUSS PIHO

KAUNIM LINN ON EESTIS TARTU

Need on teadagi laulusõnad. Aga seda väidavad ka Tartu Keskraamatukogu lastekirjanduse osakonna jututoas koos käivad lapsed. Jututuppa kogunevad raamatusõbrad kord nädalas. Seal loetakse jutte, aga kirjutatakse neid ka ise. Ja joonistatakse vahete-vahel. Muist töid jääb muidugi kodus tegemiseks. Kodus kirjutati ka oma kodulinnast. Mõned lapsed koostasid koguni raamatu. Alustagemgi seda lehekülge pilgu heitmisega raamatukesele, mille seadsid kokku Karina Hapunova, Marian Kund ja Kadi Üksik Tartu Kivilinna Gümnaasiumist.

Kaunim linn on Eestis Tartu

VAHVAIM LINN

Minu arvates on vahvaim linn Eestis Tartu just sellepärast, et see on mu kodulinn. Tartus on palju imetleda – Raekoja plats, Toomemägi, ülikool, aga ka ülejõe asuv Supilinn...

Nii alustas Marian raamatukese esimest lehekülge. Ja jätkas siis salmiga:

**Ülikool on meie uhkus,
õppimisest ei saa puhkust.
Kasvan suureks kunagi,
lähen sinna minagi.**

Supilinnast kirjutas Kadi:

Kunagi oli see koht üks kõige rohkem räämas ja kõige koledam linnaosa Tartus, kuid nüüd on ta vaata et kõige kaunim. Seal on väga palju vanal ajal ehitatud vanu maju. Kõik minu tuttavad väljaspool Eestit kiidavad seda kohta väga.

Marian aga joonistas pildi ja tegi salmi:

**Seal on ilus kõndida,
maju vaadelda võid ka.
Soovitame minna teil
Supilinna iga kell.**

Aura Veekeskusest kirjutas ja luuletas Karina:

Aura Veekeskus on Baltimaade suurim veekeskus. Paljud inimesed üle Eesti tulevad siia, et saaks natukene lõõgastuda.

Aura veekeskus on jaotatud kolme põhirühma: ujula / õppebassein, veepark, tervisekeskus.

**"Auras" on tore meil ujuda,
seal on meie jaoks ujula.
Veepark on seal veel ka –
üks tore koht Eestis valmin'd
taas.**

KODULINN TARTU

Minu kodulinn on Tartu, siin elab ka mu sõber Artur. Siin asub vana ülikool, mis peatselt on ka minu kool.

Lemmikkoht meil Raekoja plats, siin saab sõbra iga mats. Tartus voolab Emajõgi, kus saab puhtaks iga nõgi.

"Pläsku" on meil kõrgeim hoone, sealt saab minna veekeskuse poole. Tartus on mõnus elada, kui tahad, tule sina ka.

**Mai-Liis Roomet Tartu
Kommertsgümnaasium**

KENA LINN

Tartu on kena linn, kuna siin on kaarsild. Veepark just valmis sai – see on väga suur ja lai.

Ka Raekojaplats on olemas, uus Säästumarket tulemas. Tartusse tulla võib kes iganes, kuid üht asja meeles pidades – Tartu on puhas linn.

**Keity Soomets
Tartu Kunstigümnaasium**

VAHVAIM LINN

Vahvaim linn on Eestis Tartu, minu kodu asub seal. Ülikool ja raekoda, seda iga külaline teab.

Tähetorn ja Toomemägi, linna kõrgeim koht on seal. Orus voolab Emajõgi, hõbepajud kalda peal.

Talvel, kui on ilmad külmad, Kassitoomel lumes kõik. Säramas on laste silmad, mäest alla läheb sõit.

**Kristjan Erusk
Tartu Kivilinna Gümnaasium**

TARTU LINN

Minu kodulinn on Tartu, siin ma kogun endal' tarkust. Kivilinna koolis käin, aastat neli seal mul läind.

Iga aastaag on ilus, jõgi voolab puude vilus. Talvel Toomel kelgurajad, suvel laululava kajab.

Linn ilus, hea ja kodune, ei iial ta mul unune!

**Need salmid kirjutasid ühiselt
Tartu Kivilinna
Gümnaasiumi tüdrukud
Eva Knoll, Elin Mänd, Kaie
Meus, Helena Aunap**

TARTU

Tartus on lahe veepark Aura, Annelinnas elab mu parim sõber Laura.

Emajõel on suur sild. Kassitoome tegi tähekild. Toomemäel on Inglisild. Tähetorn see köidab mind. Mitmed ülikoolid on me linnas, Tartus haridus on hinnas.

**Karoliina Kase
Tartu Kommertsgümnaasium**

Kogu! Mängi! Võida sõpru!

ASH

50 UUT Pokémoni tazo!

POKÉMON™ TAZO® 2

Tazo'de jõud

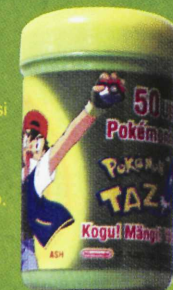
TÜÜP: VESI; VÕIDAB: TULI, MAA, KIVI
TÜÜP: TULI; VÕIDAB: MURU, PUTUKAS, JÄÄ
TÜÜP: MÜRK; VÕIDAB: MURU
TÜÜP: KIVI; VÕIDAB: TULI, PUTUKAS, JÄÄ, LEND
TÜÜP: ELEKTER; VÕIDAB: VESI, LEND
TÜÜP: PUTUKAS; VÕIDAB: MURU, SELGELNÄGIJA
TÜÜP: SELGELNÄGIJA; VÕIDAB: VÕITLUS, MÜRK
TÜÜP: MAA; VÕIDAB: TULI, ELEKTER, MÜRK, KIVI
TÜÜP: VAIM; VÕIDAB: SELGELNÄGIJA, VAIM
TÜÜP: VÕITLUS; VÕIDAB: HARILIK, KIVI, JÄÄ
TÜÜP: MURU; VÕIDAB: VESI, MAA, KIVI
TÜÜP: DRAAKON; VÕIDAB: DRAAKON
TÜÜP: JÄÄ; VÕIDAB: MURU, MAA, LEND, DRAAKON
TÜÜP: HARILIK

Tazo'de
kogumistops

-ist*

* Ostes R-Kioskist 3 pakki Lay'si kartulikrõpse, saad tazo'de kogumistopsi pealekauba! Pakkumine kehtib alates 17.12.2001 kuni topse jätkub.

Linnade põletamine

Iga mängija laob võrdse arvu tazo'sid üksteise peale nii, et tazo'del kujutatud tegelased jäävad näoga allapoole. Igaüks võtab oma tazo-tornist pealmise tazo ja paneb selle lauale tegelasega pool iiespoole. Mängija, kelle tazo on kõige tugevam, saab teised välja käidud tazo'd endale. (Tazo tagaküljel on ringidena märgitud nende tazo-tüüpide värvid, mida antud tazo võidab.) Kui juhtub, et kõigi laual olevate tazo'de jõud on võrdsed, võtab igaüks oma tornist järgmise tazo. Mängija, kelle tazo on nüüd kõige tugevam, saab endale kõik teised välja käidud tazo'd. Mängu võidab see, kes kogub endale kõigi teiste mängijate tazo'd või kellel on mängu lõppedes kõige rohkem tazo'sid.

Nintendo

© 1995 - 2001 Nintendo/Creatures Inc./GAME FREAK Inc. Nintendo, Pokémon and character names are trademarks of Nintendo. © 2001 Nintendo.

Kampaania reeglid leiad www.lays.ee

Kakuke

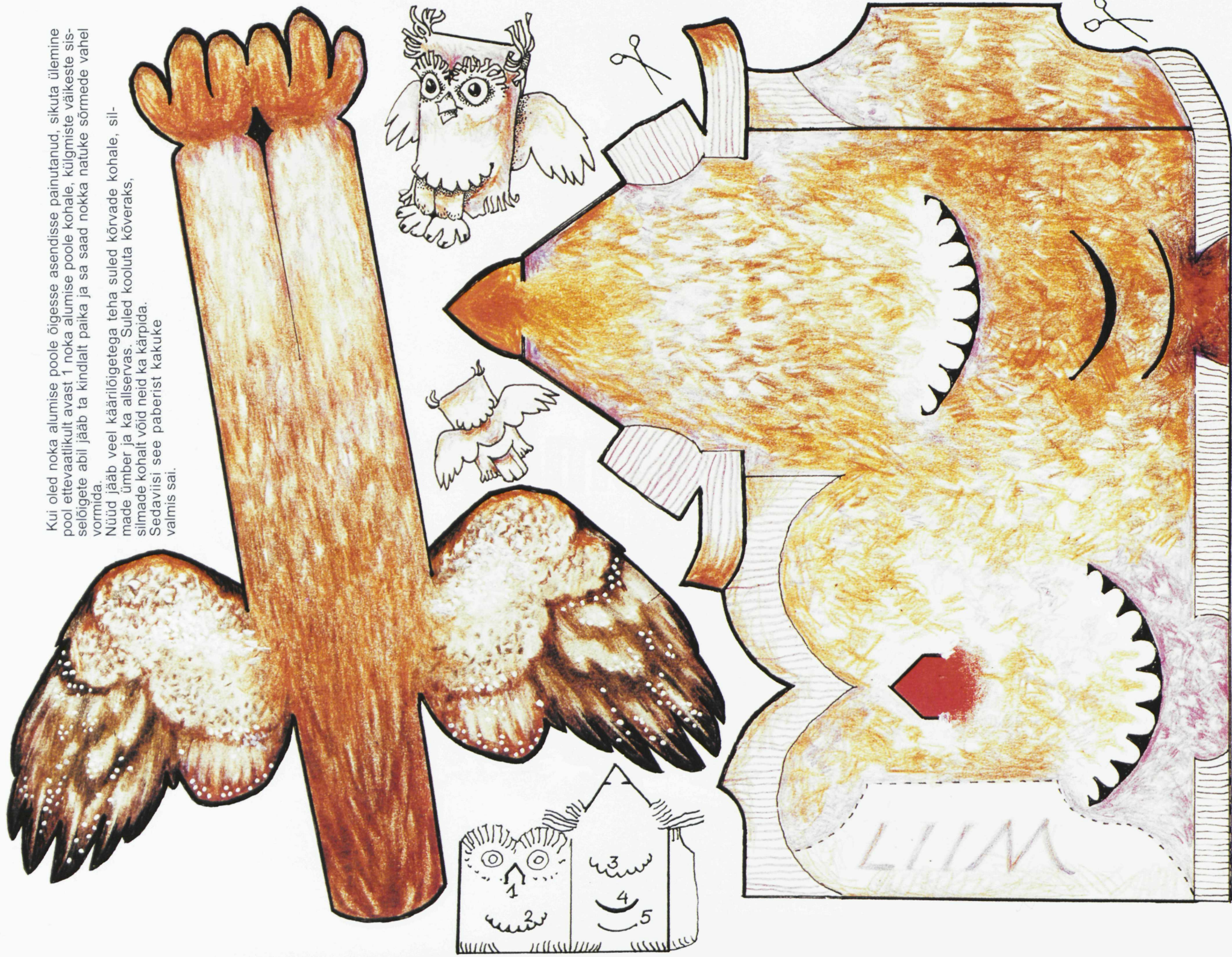
Joonistanud EDE PEEBO

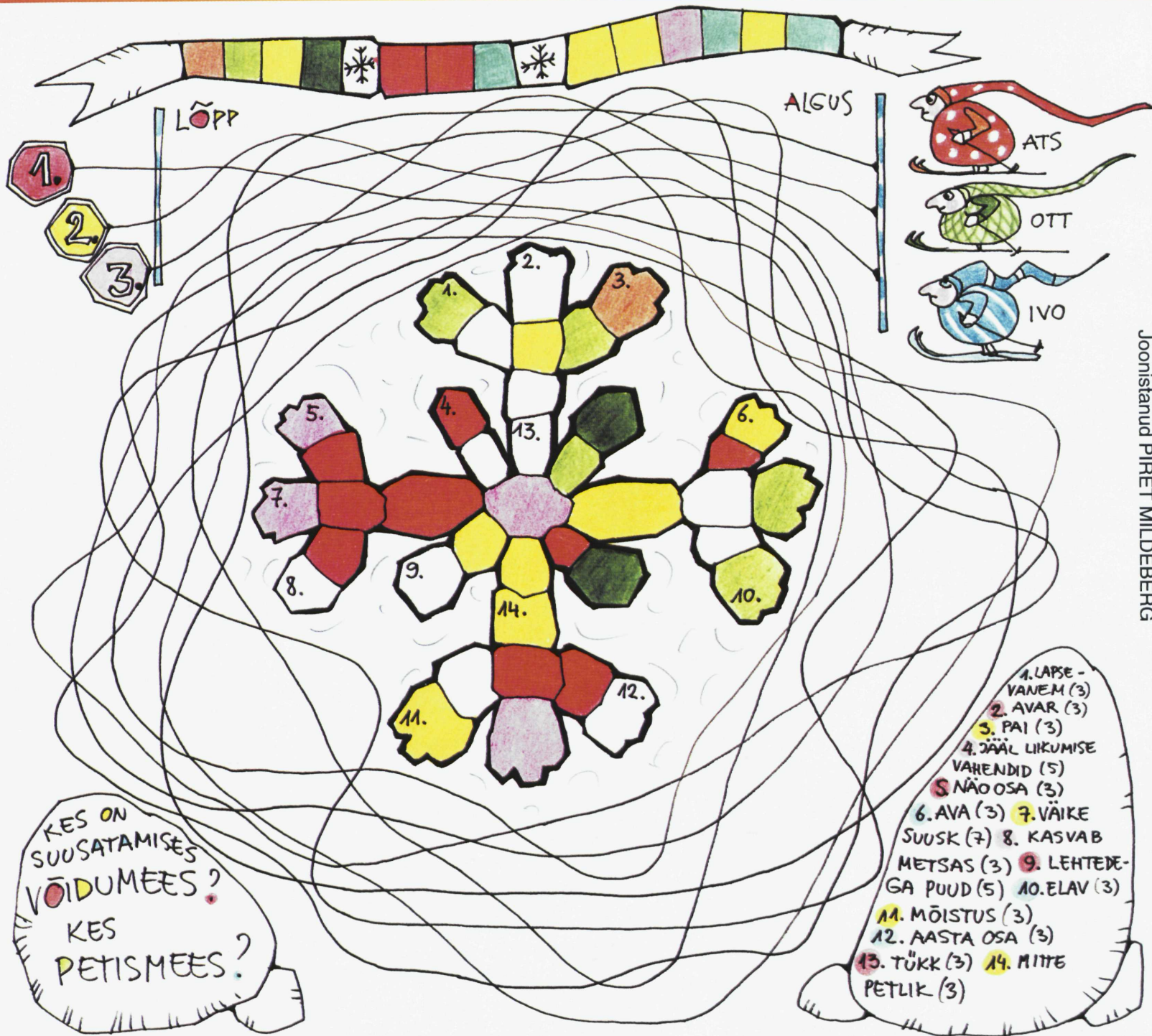
Lõika mööda kontuurjoont kaku osad välja. Tee joont mööda sisselõige noka alumise poole jaoks, sisselõiked 2; 3; 4; 5. Liimi kaku keha kokku külje pealt. Kui liim on kuivanud, lukka varbad avast 3 sisse. Tee seda algti suunaga üles, siis pööra alla, et varbaid oleks võimalik avast 2 ettevaatlikult nähtavale sikutada. Kui tuled sellega toime, on ka tiivad oma kohal. Nüüd lukka saba sisse avast 4 ja tõmba välja avast 5. Varbad painuta ette, siis seisab kakuke püsti. Lõpuks tee valmis pea, keera ettepoole kolmnurkne osa, mille tipust saab noka ülemine pool.

Kui oled noka alumise poole õigesse asendisse painutanud, sikuta ülemine pool ettevaatlikult avast 1 noka alumise poole kohale, külgmiste väikeste siselõigete abil jääb ta kindlalt paika ja sa saad nokka natuke sõrmede vahel vormida.

Nüüd jääb veel käärilõigetega teha suled kõrvade kohale, silmade ümber ja ka allservas. Suled kooluta kõveraks, silmade kohalt võid neid ka kärpida. Sedaviisi see paberist kakuke valmis sai.

Joonistanud PIRET MILDEBERG

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
TÄHEKE

Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse address:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697

Kunstiline
toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Tähekest saab
tellida
faks:6616 089
e-mail
tell @tallpost.ee

Trükk
AS Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JOONISTAS
JÜRI
MILDEBERG

1. LAPSE - VANEM (3)
2. AVAR (3)
3. PAI (3)
4. JÄÄL LIKUMISE VAHENDID (5)
5. NÄO OSA (3)
6. AVA (3)
7. VÄIKE SUUSK (7)
8. KASVAB METSAS (3)
9. LEHTEDEGA PÜUD (5)
10. ELAV (3)
11. MÖISTUS (3)
12. AASTA OSA (3)
13. TÜKK (3)
14. MITTE PETLIK (3)

KES ON SUUSATAMISES VÕIDUMEES?
KES PETISMEES?

Hõbeselg

Vanast kuusikust kostab vaikat toksimist. Ikka toks-toks-toks ja toks-toks-toks. See on keegi kuusikuomadest. Aga kes? Toks-toks-toks ja toks-toks-toks. Üks rähnidest?

Toksija on teisel pool kuivanud kuusetüve ja aina koputab. Pudeneb koorepuru. Korraks vaatab ta vargsi puutüve tagant ja kaob uuesti peitu. Jälle kostab tuttav toksimine. Kooretükid pudenevad. Ülal kuuseladvas sidistavad pisikesed tutt-tihased.

Aga ennäe, puutüve tagant ilmub nähtavale linnu pea ja hetk hiljem ka lind ise – KOLMVARVAS-RÄHN. Harva on meil metsaradadel õnne selle linnuga kohtuda. Teistel rähniliikidel on neli, temal ainult kolm varvast. Sellest ta nimi. Et tal on kena hõbevalge selg, siis öeldakse tema kohta ka Hõbeselg. Punast värvi nagu teistel rähnidel tema rüüs ei ole. Eestimaal elab neid umbes paarsada paari. Sama palju on meil ka väike-konnakotkaid. See võrdlus kriipsutab alla kui haruldane meil kolmevarbaline kuusikute elanik on.

Vurinal saabub teine Hõbeselg. Ta laskub tüvele ja hakkab nagu kaasagi samuti toksima ja putukaid otsima. Toksides ja kopsides laskuvad nad mööda puutüve, selg ees, tasapisi allapoole. Niisugune on nende komme. Ikka ülevalt alla, kuni maapind vastu tuleb. Siis lendavad nad vurinal tüvele kolmenelja meetri kõrgusele ja taas hakkab kukkuma koorepuru. Ikka toks-toks-toks ja toks-toks-toks.

OLEV MERIVEE tekst ja fotod